

Projektnamn: Ramprojekt Företagsstöd - Miljöinvesteringar i Gävleborg

Programområde: Norra Mellansverige

Ärende ID: 20200902

Bakgrund och omvärld

Bakgrund

Gävleborgs län har ett flertal större industrier såsom massabruk, stålverk och verkstadsindustrier som har hög energianvändning. Det bidrar till att Gävleborgs län är en av Sveriges energiintensivaste regioner.

Svensk industri använder mer el jämfört med industrier i andra europeiska länder. En förklaring till den höga elanvändningen är historiskt låga elpriser i Sverige. Energihushållning är en viktig åtgärd för att vi ska klara de nationella energi- och klimatmål och stärka företagens långsiktiga konkurrenskraft.

Industrin måste effektivisera sin energianvändning, flera studier visar att endast en bråkdel av det som är tekniskt möjligt idag genomförs. Stöd behövs därför för att företag ska göra investeringar i ändrade produktionslösningar, ny utrustning samt nya produkter och tjänster.

En ökad energieffektivitet stärker företagets konkurrenskraft på flera sätt, Bl a genom minskat energiberoende och lägre energikostnader. Här finns också stora möjligheter att nå nya marknader genom nya produkter med bättre miljöprestanda än tidigare, företag behöver mer resurser för utvecklingsarbete.

Region Gävleborg har möjlighet att i sin ordinarie verksamhet ge företagsstöd till små och medelstora företag, vilket är en viktig del av den regionala tillväxtpolitiken.

Ett ramprojekt för företagsstöd har under föregående programperiod genomförts med lyckat resultat. Detta framgår av den resultat- och effektutvärdering som genomförts genom intervjuer, enkätundersökning och statistisk analys av företagen. Utvärderingen omfattade företag som har fått stöd inom ramprogrammet för företagsstöd under 2008 och 2009 i Dalarna, Värmland och Gävleborg. Utvärderingen visar att målen i projekten nåddes. Många företag uppger att stödet är skälet till att de idag är verksamma. Stödföretagen har ökat antalet anställda mer än vad som har skett i kontrollgruppen. Företagsstöden har effekten att investeringar blir större och tidigareläggs i förhållande till om de genomförts utan stöd. Företagen har tidigare kunnat söka konsultcheckar för energikartläggning, vilket bidragit till att de nått hög medvetenhet om möjligheten att energieffektivisera och ställa om till förnybar energi. Fokus behöver nu flyttas till att få dessa åtgärder genomförda och för detta behövs stöd till de mer kostsamma investeringarna. Region Gävleborg kommer med det nya ramprojektet att kunna ge stöd till energiinvesteringar.

Omvärd och samverkan

Satsningar på miljö och klimat förekommer även i andra program. Landsbygdsprogrammet har bl a insatser till jordbruksföretag och bioenergisatsningar för övriga företag. Länsstyrelsen kommer tillsammans med Naturvårdsverket att kunna ge stöd till företag och organisationer under en treårsperiod för klimatsatsningar inom transport, industrier lokaler m m.

Länsstyrelsen Gävleborg har tidigare genomfört ett ramprojekt för företagsinvesteringar. Verksamheten har sedan 2015-01-01 övergått till Region Gävleborg, som ser det nya ramprojektet som ett bra komplement till övriga medel. Ramprojektet kommer att samarbeta med länets kommuner, Länsstyrelsen samt andra aktörer som arbetar med miljöfrågor.

Koppling till det lokala näringslivet

Projektet har en mycket nära koppling till näringslivet och är helt baserat på företagens behov eftersom det är deras ansökningar och initiativ som ligger till grund för projektet. Samarbete kommer att ske med bl a kommunernas näringslivsfunktioner för att nå ut till företagen.

Projektet BEE-Branschvis Energieffektivisering genomfördes under 2013-2014 i Dalarna och Gävleborgs län med Länsstyrelsen Dalarna som projektägare i samarbete med Gävle-Dala Energikontor. Projektet finansierades med medel från Energimyndigheten, Region Gävleborg och Länsstyrelsen Dalarna. I BEE-projektet samarbetade Länsstyrelsen med SME-företag För varje bransch har projektet anlitat en specialiserad energikonsult som hjälpt företagen med energikartläggningar och gett stöd för planering av åtgärder.

Den forskningsbaserade uppföljning och utvärdering som gjordes av BEE-projektet visade bl a att:

- 20 % av företagen fortfarande använder fossil energi
- livsmedelsföretag använder mest energi per m²
- hotellföretag har högst energikostnad i relation till omsättning
- flest energiåtgärder finns för butiker och drivmedelsstationer
- 55 % av föreslagna åtgärder är investeringar
- vanligaste åtgärderna är i teknisk utrustning

Majoriteten av företagen uppger att de upplever att det finns många effektiviseringsåtgärder som skulle ge ekonomiska vinster vid ett genomförande, men som ändå inte görs. Ett ekonomiskt investeringsbidrag skulle bidra till att de i högre grad blev genomförda.

Vad gäller investeringar i nya energieffektiva produkter för miljödrivna marknader visar uppföljning av tidigare företagsstöd att investeringsstöd har stor betydelse för att utvecklingen.

Utan stöd senareläggs eller uteblir i många fall satsningen på produktutveckling. Investeringsstöd till nyetableringar, nya produkter eller utbyggnad av industrilokaler samt åtgärder i den egna produktionen är det som främst efterfrågas.

Mål och resultat

Mål

Projektets mål är att små och medelstora företag vidgar sin marknad med nya produkter på miljödrivna marknader och stärker sin konkurrenskraft genom effektivare energianvändning samtidigt som de bidrar till att uppnå beslutade energi- och klimatmål. Företagen investerar i energieffektiva åtgärder i den egna produktionen samt i nya energieffektiva produkter för miljödrivna marknader.

Delmål

Projektet delas in i följande delmål:

1. Informationsmaterial om stödmöjligheter tas fram.
2. Ansökningar från företag handläggs och beslutas
3. Företag genomför investeringarna och stödet betalas ut
4. Uppföljning av genomförd investering
5. Utvärdering av extern konsult

Syftet med de regionala företagsstöden är att främja hållbar tillväxt i stödföretagen och därmed en hållbar regional tillväxt. Stöden fyller en viktig funktion i områden där marknaden inte fungerar tillfredsställande eller som viss kompensation för kostnadsnackdelar i områden med mer permanenta nackdelar som exempelvis långa avstånd. Det övergripande målet med projektet är att fler företag ska investera Klimatsmart, och att investeringarna ger konkurrenskraftigare företag på kort och lång sikt. Målsättningen är att energianvändningen ska minska med 25 % i delprojekten.

Syftet med stödet är att underlätta för företag i Gävleborgs län som har en nationell/internationell marknad att genomföra investeringar. Investeringarna kan vara anläggningar, ny- eller tillbyggnad av fastighet, maskiner, utrustning, produktutveckling eller extern kompetens. Företag som beviljas stöd ska ha potential att växa ekonomiskt, sysselsättningsmässigt samt att denna ökning ska vara varaktig. Vi ska inom Region Gävleborg ha kompetens om Landsbygdsprogrammet, integration, jämställdhet och miljö.

Målgrupper

Målgruppen är företag eller privata organisationer som bedriver affärsmässig verksamhet på marknadsmässiga villkor. Företagsstöd kan ges till företag i hela Gävleborgs län.

Möjligheten att lämna stöd till företag styrs av EU:s statsstödsregler. Reglerna styr även omfattning och utseende av stödområdena A och B. För Gävleborgs del hör Ljusdal till stödområde A. Nordanstig, Hudiksvall, Söderhamn, Bollnäs, Ovanåker och Ockelbo tillhör stödområde B. För dessa områden kan Region Gävleborg bevilja Regionalt investeringsstöd och försumbart stöd till investeringar och företagsutveckling. Utanför stödområdena finns möjlighet att bevilja försumbart stöd i Hofors, Sandviken och Gävle.

Företagsstöd kan beviljas till små och medelstora företag. Om företaget ingår i en koncern räknas hela koncernen. Små och medelstora företag följer EU:s definition dvs

max 250 anställda, omsättning på max 50 miljoner Euro eller en balansomslutning på max 43 miljoner Euro. Stöd får inte snedvrída konkurrensen.

Exempel på företag som kan bli aktuella:

- Företag som vill investera i åtgärder som gör den egna produktionen energieffektivare och baserad på ökad andel förnybar energi
- Företag som vill göra nyinvesteringar som leder till ökad konkurrenskraft och som väljer särskild energieffektiv teknik för detta.
- Företag som vill investera i utveckling av nya produkter på marknaden som bidrar till ökad energi- och miljöprestanda i samhället.

Förväntat resultat vid projektavslut

Vid projektets slut har 10 företag genomfört energismarta investeringar uppgående till 80 miljoner kronor. Investeringarna har lett till effektivare energianvändning samt ökad användning av förnybar energi. Ramprojektet har även bidragit till investeringar i miljöteknik som bidrar till energieffektivisering.

Effekten av projektet blir stärkt konkurrenskraft och ett närmande mot övergången till en koldioxidsnål ekonomi. Ramprojektet ska på sikt generera en sysselsättning på 40 personer och 30 årsarbetskrafter. Minst 40 % av de sysselsatta ska vara kvinnor.

Projektet använder det horisontella kriteriet miljö som drivkraft för investeringar i ökad energieffektivisering och förnybar energi. Tydlig medvetenhet om övriga kriterier såsom jämställdhet och integration har även bidragit till ökat fokus på hållbara investeringar, vilket bidrar till att uppnå projektets mål.

Målvärde för aktivitetsindikatorer

Antal företag som får stöd: 10 företag

Antal företag som får bidrag: 10 företag

Organisation och genomförande

Projektorganisation

Uppdragsgivare inom Region Gävleborg är Regionstyrelsen. Regelbunden avrapportering och uppföljning kommer att ske i Regionstyrelsens Utvecklingsutskott.

Ansvarig projektägare är Regionstyrelseförvaltningen, genom Enheten för regional utveckling.

Ramprojektet, liksom handläggning av företagsstöd kommer (på uppdrag av Regionstyrelseförvaltningen) att utföras av förvaltningen Ledning och verksamhetsstöd.

En styrgrupp kopplas till ramprojektet för att följa och styra arbetet samt säkerställa att projektet styr mot uppsatta mål. En projektledare kommer att hålla samman ramprojektet och säkra dess genomförande. De olika delprojekten handläggs inom ramen för Region Gävleborgs ordinarie företagsstödsverksamhet, liksom redovisningen

från delprojekten. En projektekonom kommer att ansvara för redovisningen till Tillväxtverket.

God kunskap och erfarenhet av att leda EU-projekt finns.

Inom Region Gävleborg har handläggarna tillgång till kompetens i bedömning och uppföljning av de olika delprojekten, bedömning av horisontella kriterier och övriga kriterier.

Ramprojektet kommer att informera om projektet via hemsidan, samt genom riktade informationsinsatser.

Uppföljning, utvärdering och lärande sker löpande under projekttiden samt vid projektslut.

Projektet kommer att utvärderas och den samlade erfarenheten dokumenteras så att den kan återanvändas och spridas.

Arbetsätt

Ramprojektet genomförs av Region Gävleborgs projektorganisation, medan de olika delprojekten handläggs inom ramen för ordinarie företagsstödsverksamhet. Båda delarna utförs av förvaltningen Ledning och verksamhetsstöd, på uppdrag från Regionstyrelseförvaltningen.

Satsningen som görs via ramprojektet för att främja energieffektivitet och användning av förnybar energi i företag, marknadsförs via projektledningen. Projektledaren leder och samordnar projektet, håller samman informationsinsatser och spridning av resultat, samt deltar i samarbetet med kommuner, länsstyrelsen och andra aktörer. Projektekonomerna hanterar redovisningen av projektet vid de av Tillväxtverket önskade rapporteringstillfällena. En kommunikatör kopplas till projektet som stöd till projektledaren.

Projektledaren upphandlar en extern resurs, följeforskare, som kontinuerligt utvärderar projektet. Upphandlingen sker via direktupphandling eller ramavtal.

Delprojekten hanteras enligt följande. Företagen ansöker om stöd med de anpassade ansökningsblanketter som finns på Region Gävleborgs hemsida. Vår användning av Tillväxtverkets checklista för granskning av delprojekt kommer att inarbetas i en särskild rutin för ramprojektet.

Beslut fattas utifrån gällande förordningar och Regionstyrelsens delegationsordning, Direktiv för regionalt investeringsstöd och företagsutvecklingsbidrag samt Direktiv om statliga medel för regionala tillväxtåtgärder.

Gällande förordningar är

- SFS 2015:210 Förordning om statligt stöd för att regionalt främja små och medelstora företag
- SFS2015:211 Förordning om statligt stöd till regionala investeringar
- 1407 / 2013 om stöd av mindre betydelse

- 651/2014 art 13, 14 om regionalstöd

Företagen ansöker om stöd, Region Gävleborg handlägger ansökningarna på sedvanligt sätt. Ofta sker kontakt via telefon innan ansökan lämnas in. Besök hos företaget kan även ske på initiativ av näringslivsrådgivare för att tidigt i processen informera om planerade åtgärder.

Efter granskning av ansökan begärs eventuella kompletteringar in. Om man tidigt kan se att det inte finns förutsättningar för att bevilja stöd så tas ofta ett tidigt beslut om att avslå ansökan. Om ansökan går vidare så vidtar en urvalsprocess för bedömningen av ansökan, där åtgärderna ställs mot kostnader och effekter av ett genomförande.

I urvalet av inkomna ansökningar bedömer Region Gävleborg bl a affärsmässighet, hur investeringen påverkar företagets utvecklingsmöjligheter, möjlighet att uppnå hållbar tillväxt, sökandes kapacitet att genomföra investeringen, marknaden för företagets produkter och tjänster, konkurrenssituation, effekter, sysselsättning, anställningsförhållande, tillstånd och finansiering

Företagen får ett preliminärt beslut, när investeringen är helt eller delvis genomförd görs en redovisning av kostnaderna i form av fakturor, kvittokopior och ev annat underlag. Slutredovisning görs när investeringen är slutförd och stödet nedskrivs ett till fem år beroende på stödets storlek.